

Nástin vývoje olomoucké rockové a alternativní scény v letech 1960–2010

Jan Blüml

Podobně jako tomu bylo i v jiných okresních a krajských městech České republiky, také olomoucká rocková scéna se zformovala během první poloviny šedesátých let minulého století. Významnou roli v tomto směru sehrála první veřejná přehlídka olomouckých beatových souborů pořádaná v dubnu roku 1964. Koncert v Osvětové besedě na Kollárově náměstí provázel obrovský zájem mladých posluchačů stejně jako pro události spojené s rockovou hudbou v šedesátých letech typické davové šílenství. Zúčastnily se ho skupiny Refugees, Menuet a Teenagers hrající repertoár od klasického rock and rollu, přes Mersey sound až po rhythm and blues nebo instrumentální kytarový rock podle vzoru Shadows.¹ Z hlediska budoucího vývoje zaslouží největší pozornost poslední uvedený soubor, jenž se v druhé polovině šedesátých let transformoval do celostátně úspěšných Bluesmenů.

Počátky Teenagers jsou spojeny s prvním amatérským divadlem malých jevištních forem v Olomouci – Skumafkou, která podobně jako pražský Semafor během své existence v letech 1961–1965 fungovala jako liheň jazzových a rockových souborů. Počínaje inscenací Zlý chlapec uvedenou na podzim roku 1963 zde zpěvák, kytarista a hráč na foukací harmoniku Petr Fiedler, kytarista Josef Karpaty, pianista Jaroslav Vraštil, saxofonista Petr Havlíček, bubeník Zdeněk Křivák a kontrabasista Zdeněk Prachař zahájili pod názvem Teenagers činnost doprovodné divadelní skupiny.² Repertoár souboru, jehož obsazení se neustále proměňovalo, tvořily písně Little Richarda, Beatles, Ray Charlese, Rolling Stones, Manfred Mann či Animals.³ V polovině šedesátých let skupina dosáhla

---

1 Vraštil, Jaroslav: Nonartificiální hudba: olomoucká beatová scéna šedesátých let [rkp., 4 strany]. Archiv autora.

2 Lazorčáková, Tatjana: *Čas malých divadel*, Olomouc, 1996, s. 73.

3 Vraštil, J.: Nonartificiální hudba: olomoucká beatová scéna šedesátých let [rkp., 4 strany]. Archiv autora.

Fakt, že skupina poměrně rychle reagovala na nejnovější trendy angloamerické populární hudby, vyplýval do značné míry z bohatých kontaktů s mladými posluchači západních zemí, které Tee-

na olomoucké scéně značné obliby; její koncerty ve Vysokoškolském klubu UP v rámci bigbítových tanečních sobot nebo v Teenagers klubu v Modranské vinárně v rámci pravidelných pondělních tanečních zábav charakterizovala vysoká návštěvnost a zájem posluchačů.⁴ Později, již pod názvem Bluesmen, patřila skupina k hlavním atrakcím významného olomouckého klubu DEX. Úspěch Teenagers sklídili rovněž v rámci prvního zahraničního vystoupení ve východoněmeckém Nordhausenu v roce 1965.⁵

Ve stejné době se na olomoucké scéně prosazují také Six Friends v obsazení Antonín Lukavský (zpěv), Jan Habáň (baskytara), „Fred“ Hrazdil (kytara), Radek Kolisko (kytara), Jan Trojer (bicí), Pavel Paulíček (kytara), Karel Horký (klavír), Robert Zedník (kytara) s repertoárem zaměřeným na rhythm and blues ve stylu Rolling Stones, Yardbirds a Manfred Mann. Kromě pravidelných tanečních zábav Six Friends realizovali rovněž vlastní pořad Beat filmové Show, v němž hudebně doprovázeli filmové grotesky.⁶ K dalším skupinám patřili Angels a Chickens. Obsazení druhého uvedeného souboru zaměřeného převážně na repertoár Beatles s akcentem na dvouhlasé a čtyřhlasé vokální harmonie tvořili Vladek Nechyba (zpěv, kytara, fukací harmonika), Luboš Coufal (kytara, zpěv), František Blašík (zpěv, baskytara) a Jan Molík (bicí). Oblíbená skupina vystupovala dvakrát týdně ve vlastním Chickens klubu v Polské ulici.⁷

Nejvýznamnějším olomouckým souborem šedesátých let, jenž úspěšně překročil hranice regionu a zařadil se mezi špičku domácí populární hudby, byli Bluesmeni, které v roce 1966 založili místní vysokoškoláci dříve působící v kapele Teenagers.⁸ Původní obsazení J. Karpaty (kytara), Zdeněk Kramář (baskytara), J. Vraštil (varhany), Vladimír Grunt bicí), P. Fiedler (zpěv, flétna, fukací harmonika) v následujícím roce doplnili zpěváci Jaromír Löffler a Hana Ulrychová a pohostinsky také olomoucký jazzman Rudolf Ticháček. Společně s ním Bluesmeni v roce 1967 postoupili do finále 1. československého beatového festivalu konaného v prosinci v pražské Lucerně, kde soubor sklídil značný úspěch nejenom u publika, ale i odborné veřejnosti – ta oceňovala zvláště stylovou čistotu provedeného rhythm and blues, kvalitní původní tvorbu (píseň P. Fiedlera a J. Löfflera Story o velké lásce) a vyspělý umělecký projev J. Vraštla a H. Ulrychové.⁹

V rámci druhého ročníku pražského festivalu v následujícím roce Bluesmeni díky svému originálnímu pojetí rhythm and blues a kvalitní původní tvorbě opět zazářili,

---

nagers získali během svých účinkování na mezinárodních letních táborech mládeže v Oravském Podzámku, Živohošti a v Praze na Děkaně. Viz seriál České televize *Bigbít*, Díl 13.

4 Teenagers klub, aneb Hůl schovejte na příště, *Kdy, kde, co*, únor 1966.

5 Vraštil, J.: Nonartificiální hudba: olomoucká beatová scéna šedesátých let [rkp., 4 strany]. Archiv autora.

6 Park kultury a oddechu Olomouc – program, *Kdy, kde, co*, říjen 1967.

7 Vraštil, J.: Nonartificiální hudba: olomoucká beatová scéna šedesátých let [rkp., 4 strany]. Archiv autora.

8 Balák, Miroslav: Bluesmen, in: Matzner, Antonín, Poledňák, Ivan, Wasserberger, Igor (eds.), *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby, část jmenná, československá scéna*, Praha, 1990, s. 53.

9 Tamtéž.

tentokráté však již bez zpěváků Löfflera a Ulrychové a s novými muzikanty Michalem Vosáhlem (varhany), Antonínem Nelešovským (bici) a Miroslavem Ryškou (baskytara). Kromě úspěchů na prvních dvou pražských beatových festivalech skupina třikrát za sebou vyhrála kategorii beatových skupin na českobudějovické celostátní hudební přehlídce Jazz-univerziáda, a to v letech 1967, 1968 a 1969.¹⁰ V roce 1969 kapela na jihočeském festivalu obdržela cenu za původní píseň Zase jeden týden nějak za námi.¹¹

Četné úspěchy na domácí scéně Bluesmeny v závěru šedesátých let dovedly k prestižnímu zahraničnímu angažmá v mnichovském provedení muzikálu Hair, kde kapela vystřídala slavnější pražské kolegy Matadors. Dlouhodobé zahraniční působení přineslo olomoucké skupině nejenom ekonomický zisk a cennou zkušenost s fungováním showbyznysu západního typu, ale především kontakt se špičkovými umělci angloamerické populární hudby. Vedle návštěv koncertů velikanů světového rocku, jejichž turné se často soustředila do oblasti Západního Německa, skupina také přímo spolupracovala s popgospelovými Les Humphries Singers a budoucí hvězdou světové disko scény Donnou Summer. V rámci neoficiálního jam sessionu pak Bluesmeni měli možnost setkat se s přední kapelou světového hard rocku Deep Purple.¹²

Nabyté zkušenosti z mnichovského angažmá se však Bluesmenům po nuceném návratu do „normalizovaného“ Československa v létě roku 1970 již plně uplatnit nepodařilo. Personálně transformovaná skupina s baskytaristou Janem Habáněm, saxofonistou Zdeňkem Libíčkem, flétnistou Petrem Jünglichem, bubeníkem Františkem Hrazdírou, kytaristou Františkem Mikulcem, varhaníkem M. Vosáhlem a s hostujícím zpěvákem P. Fiedlerem se na jaře roku 1971 ještě zúčastnila třetího pražského beatového festivalu, její projev však zapadl mezi novými progresivními soubory typu Flamenga či Provizoria. V roce 1972 se skupina rozpadla a její členové dále pokračovali pod názvem Blíženci jako výhradně taneční soubor.

Navzdory úspěchům, jichž Bluesmeni v druhé polovině šedesátých let dosáhli, se skupině jako ostatně mnoha jiným špičkovým umělcům působícím v této době, nepodařilo natočit dlouhohrající desku. S tvorbu Bluesmenů, která vycházela z jazzových kořenů a originálním způsobem kombinovala rhythm and blues a soul s českými texty, se tak posluchači mohou setkat vedle audiovizuálních fragmentů z celostátních festivalů a několika singlů pouze na EP desce Bluesmen z edice Mikrofóra vydané v roce 1968, která obsahuje mimo jiné unikátní první verzi skladby Karla Kryla Nevidomá dívka.¹³

10 Tůma, Jaromír: Barva ostravského soulu, in: Matzner, A. (ed.), *Rhythm and Blues*, Praha, 1985, s. 238.

11 Balák, M.: Bluesmen, in: Matzner, A., Poledňák, I., Wasserberger, I. (eds.), *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby, část jmenná, československá scéna*, Praha, 1990, s. 53.

12 Vraštil, J.: Nonartificiální hudba: olomoucká beatová scéna šedesátých let [rkp., 4 strany]. Archiv autora; seriál České televize Bigbít. Díl 13.

13 Viz Bluesmen – EP deska edice Mikrofóra: Bluesmen, in: *Progboard.com* [online], [cit. 1. 2. 2012], dostupné z: <http://www.progboard.com/Bluesmen/EP-deska-edice-Mikrof-ra-Bluesmen/1000534>

V druhé polovině šedesátých let představoval rock již velmi významnou složku olomoucké kultury. Společenská poptávka po hudbě tohoto typu se odrážela mimo jiné i v dramaturgii místní Klubovny hudby a poezie, která do povětšinou „vážně“ orientovaného programu začala zařazovat poslechové pořady o skupině Rolling Stones či Elvisovi Presleym. Především to byly ale vlastní koncerty, jež poutaly největší pozornost mladých lidí. Řada místních souborů se například sešla na soutěžní přehlídce Beatové jaro konané v Domě pionýrů a mládeže v červnu roku 1967; vedle již zmíněných Bluesmen, Six Friends a Angels se soutěže zúčastnily kapely Satelit, Batolata, Roosters, Boys, Redmen, Jolana a Faust.¹⁴ V rámci pohostinských vystoupení v Olomouci často hráli na repertoár Beatles orientovaní Rytmus 5 s vedoucím Petrem Mejzlikem a zpěvačkou Věrou Molínkovou ze Šternberka nebo slavná přerovská Synkopa s Pavlem Novákem, jenž byl s olomouckým hudebním životem provázán již jako student Univerzity Palackého. Vedle špičkových tuzemských kapel, jakými byly Olympic, George and Beatovens nebo Flamengo, se v druhé polovině šedesátých let olomouckému publiku úspěšně představili také angličtí The Red Squares nebo „polští Beatles“ Czerwone Gitary.¹⁵

Nástup tzv. normalizace na přelomu šedesátých a sedmdesátých let nepříznivě dopadl i na dosud úspěšně se rozvíjející rockovou scénu v Olomouci. Stejně jako tomu bylo v jiných městech republiky, také zde muselo mnoho skupin z existenčních důvodů přerušit svoji činnost, případně rezignovat na umělecké ambice a transformovat svoji produkci na režimu přijatelný „zábavový“ repertoár – to vše za podmínek administrativní šikany v podobě nutnosti počeštění názvu skupiny, cenzurních zásahů, tzv. rekvalifikací apod. Zvláště v první polovině sedmdesátých let se rocková hudba v rámci programů místních oficiálních kulturních institucí téměř neobjevovala – prázdné místo v tomto směru vyplňoval zvýšený zájem o hudbu folkového okruhu, což odpovídalo celostátnímu trendu.¹⁶

Na počátku sedmdesátých let se mohlo olomoucké publikum ještě setkávat se skupinou Bluesmen, která však záhy opustila původní rockovější výraz a pod vlivem okolností se přerodila v zábavovou kapelu Blíženci. Jestliže se Bluesmeni v druhé polovině šedesátých let na domácí scéně úspěšně profilovali originálním českým pojetím rhythm and blues a později svoji tvorbou reagovali i na nastupující artrockové trendy, Blíženci rezignují na tvůrčí progresi a s repertoárem zahrnujícím také polky, valčíky a popové evergreeny vycházejí vstříc vícegeneračnímu publiku. Hudbu Blíženců mohla olomoucká veřejnost pravidelně slyšet například ve vinárně Jednota.¹⁷ V rámci pravidelných čtvrtečních a nedělních vystoupení v Dvořákově sálu Parku kultury a oddechu, ale také při

14 Beatové jaro, *Stráž lidu*, 15. 5. 1967.

15 Viz Červené kytary, *Kdy, kde, co*, srpen 1967.

16 Viz Blüml, Jan: Státní kulturní politika a česká populární hudba v období tzv. normalizace: k činnosti státních uměleckých agentur v letech 1969–1989, in: Poledňák, I. (ed.), *Proměny hudby v měnícím se světě*, Olomouc, 2007, s. 43–56; On the History of Modern Popular Music in Olomouc: Evolution of Folk, Country and Tramping Music before 1989, *Musicologica Olomucensia*, č. 13, 2011, s. 11–30.

17 Blíženci: olomoucký beatový soubor PKO, *Kdy, kde, co*, květen 1974.

koncertech v Letním kině se od roku 1971 mohli diváci setkávat s poloprofesionální skupinou Nautilus, jejíž personální složení tvořili mimo jiné muzikanti známé místní kapely šedesátých let Chickens.¹⁸

K jistému probuzení olomoucké rockové scény došlo v souladu s celostátním trendem v druhé polovině sedmdesátých let. Vedle několika málo stálíc domácí scény, jakými byly skupiny Olympic a Blue Effect (Modrý efekt) v Olomouci v této době pravidelně vystupovaly i nové formace Katapult, skupina F. R. Čecha s Jiřím Schelingerem, Progres 2 nebo Citrón; k jejich setkávání docházelo například v rámci olomouckých Letních rockových dnů pořádaných na konci dekády, kde se objevili i známí východoněmečtí rockeři Puhdys. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let však rocková hudba získává také silného konkurenta, kterým je nastupující disco sound; oblíbené pořady Tančíme v rytmu disco mohla olomoucká mládež pravidelně navštěvovat v kulturním domě Zenit. Významným fenoménem této doby byly rovněž taneční i poslechové pořady s reprodukcí hudbou nejenom rockového zaměření provozované místními či pohostinsky vystupujícími diskžokeji; z olomouckých diskžokejů lze zmínit Richarda Pogodu, z hostů především Jiřího Černého a jeho vyhlášené Antidiskotéky.¹⁹

Vedle tzv. oficiální kultury existovala v období normalizace v oblasti střední Moravy poměrně bohatá undergroundová a alternativní scéna – pořádaly se zde koncerty umělců různých stylových zaměření, divadelní představení, výstavy, a to nejenom v městských kulturních sálech a hospodách, ale také na venkovských statcích i ve volné přírodě.²⁰ I když Olomouc nebyla zvláště úrodnou línou undergroundových a alternativních skupin, její „tradičně bohatý kulturní život s přehlídkami typu Olomoucké jazzové dny, Vlnobytí, koncerty ve Vsisku, dále s početnou přežívající subkulturou hipsterů a členů Jazzové sekce a bohatým studentským zázemím dal v počátku osmdesátých let impuls k pozdějšímu rozmachu alternativní kultury v Severomoravském kraji.“²¹

Akce neoficiální hudební scény, jejichž organizátorem byl často hudebník Jaroslav Chromek, probíhaly v Olomouci na mnoha místech – jedním z nich byla čtvrt Černovír.²² Z konkrétních podniků to byly především hostince Na Pile a U Muzea. Zvláštní význam má druhá uvedená hospoda přezdívaná Ponorka, v níž v předrevolučních dobách nalezlo azyl velké množství undergroundových umělců. Z místních kapel šlo například o Elektrickou svini, která se pod vlivem místního uměleckého klimatu zformovala ko-

18 Vraštil, J.: Nonartificiální hudba: olomoucká beatová scéna šedesátých let [rkp., 4 strany]. Archiv autora.

19 Viz Pogoda, Richard: Hudební složka divadel malých forem v Olomouci šedesátých let 20. století a její hlavní osobnosti, in: Vičarová, E. (ed.), *Hudba v Olomouci a na střední Moravě II.*, Olomouc, 2008, s. 247–253.

20 Hrabalík, Petr: Z Valmezu na Hanou, in: *Bigbít: internetová encyklopedie rocku* [online], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/205-z-valmezu-na-hanou/>

21 Trhliny v betonu Melodie, *Mašurkovské podzemné*, únor 1990, č. 8.

22 Hrabalík, P.: Z Valmezu na Hanou, in: *Bigbít: internetová encyklopedie rocku* [online], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/205-z-valmezu-na-hanou/>

lem roku 1980. Personální obsazení Elektrické svině, jejíž hudbu charakterizují volné improvizace, zvukové experimenty a umělecký radikalismus a avantgardismus inspirovaný mimo jiné Marcellem Duchampem, Tristanem Tzarou či Ladislavem Klímou, na přelomu osmdesátých a devadesátých let tvořili Tomáš Schneider (zpěv, housle), Zdeněk Brázda (kytara), Pavel Řezníček (klávesy), Petr Vanský (saxofon), Ivan Lučan (bicí), Tomáš Chorý (baskytara), Jan Maňák (saxofon).²³ Spřízněnou skupinou Elektrické svině byl psychedelicky a industriálně laděný soubor Moderní doba.²⁴ Krátce na olomoucké undergroundové scéně působily kapely Skrytý běs v kurníku nebo Super brutal rock. Do dnešních dnů slouží hostinec Ponorka jako domovská scéna mimo jiné také známým olomouckým jazzovým avantgardistům Free jazz triu.

Z hlediska prezentace alternativní hudební scény sehrál v Olomouci významnou roli také místní S-klub, kde byla od roku 1983 založena tradice pořádání pravidelných mikulášských hudebních přehlídek, nejprve s názvem Folkový Mixuláš, později pouze Mixuláš, v jejichž rámci se představila celá řada alternativních souborů a umělců, mimo jiné Jablkoň, Relaxace, Půlnoc, Garáž, Visací zámek, Masomlejn, Krásné nové stroje nebo Iva Bittová. V druhé polovině osmdesátých let S-klub hostil další významnou kulturní akci s účastí punkových, novovlnných, alternativních i undergroundových umělců – festival Vlnobyti.²⁵

S existencí nezávislé kultury na střední Moravě je spojeno rovněž vydávání samizdatových hudebních časopisů, tzv. fanzinů. K vůbec prvním fanzinům v České republice patřil kromě Mašurkovského podzemného vydávaného v Troubkách Pavlem Kominem nebo Oslich uší Rostislava Bezděka z Lipníku nad Bečvou také olomoucký časopis Sračka od roku 1988 vydávaný mladými punkovými příznivci – bratry Alešem a Jaroslavem Ježkovými.²⁶ Jeho obsah tvořily zprávy z regionálních i celorepublikových hudebních akcí, profily skupin nebo rozhovory se zástupci různých subkultur. Časopis krátce vycházel i po roce 1989, „kdy svými inteligentními články na témata jako anarchismus nebo práva zvířat stejně jako ostře odmítavým postojem k tehdejší nastupující vlně punkové komerce položil základy politicky orientovaného punku u nás“.²⁷

Ačkoliv olomoucká punková scéna nebyla v porovnání s jinými oblastmi České republiky zvláště rozvinutá, i zde nalezneme kapely, které se zapsaly do širšího povědomí. Jednou z nich je Alexej Panzerfaust (později pouze Alexej). Kapela reprezentující radikální punkovou alternativu se zformovala v letech 1987–1988. Na konci roku 1988 její obsazení tvořilo trio muzikantů Dědek (bicí), Punkis (kytara) a Hroch (baskytara). S hudbou skupiny, kterou obecně charakterizovala stručnost, údernost a agresivita, se

23 An Interview with Elektrická Svině, *Mašurkovské podzemné*, duben 1990.

24 Hrabalík, P.: Z Valmezu na Hanou, in: *Bigbít: internetová encyklopedie rocku* [online], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/205-z-valmezu-na-hanou/>

25 Tamtéž; Trhliny v betonu Melodie, *Mašurkovské podzemné*, únor 1990, č. 8.

26 Zmíněné časopisy jsou dostupné v knihovně samizdatové literatury Libri Prohibiti v Praze.

27 *Kytary a řev, aneb co bylo za zdí: punk rock a hardcore v Československu před rokem 1989*, 2007, s. 263

mohlo publikum setkávat na různých poloilegálních akcích pořádaných na Moravě i v Čechách – její působení je spojeno také s olomouckými hospodami Na Blajchu a Na Pile. V širší známost vstoupil Alexej Panzerfaust díky medializovanému soudnímu řízení, jež bylo s členy skupiny na podzim roku 1989 vedeno na základě jejich vystoupení na tradičním rockovém a undergroundovém festivalu ve Věrovanech.²⁸ Po roce 1990 Alexej ještě v pozměněné sestavě krátce působil jako kapela ve stylu Oi!²⁹

Kromě punku charakterizuje olomouckou rockovou scénu osmdesátých let také nástup metalové hudby. V tomto směru je třeba zmínit především skupinu Skramasax, jejíž význam dalece přesáhl olomoucký region. První úspěšná fáze existence skupiny začíná v roce 1986 příchodem zpěváka a skladatele Miroslava Spilky.³⁰ Zábavový repertoár vycházející z klasického hard rocku a heavy metalu v této době nahrazuje původní Spilkova tvorba a písně jako Už je to tu nebo Železní ptáci, které velmi rychle sklízí úspěch u moravského metalového publika; kromě Spilkových textů Skramasax zhudebňoval také básně Jevgenije Alexandroviče Jevtušenka a Františka Gellnera.³¹ Po stylově-žánrové stránce se Skramasax zařadil k prvním československým zástupcům white metalu, tedy společensky angažované hudby zdůrazňující křesťanské či obecné pozitivní hodnoty, a tímto se vymezující vůči misantropicky a satanisticky laděnému black metalu.³²

Spilkovým odchodem v roce 1989 skončila první fáze existence souboru. Personálně transformovaný Skramasax ve složení Josef Puškáš (zpěv), David Macek (kytara), Petr Bártek (kytara), Ota Heger (baskytara) a Mirek Matušů (bicí) opustil původní zaměření a přiklonil se k stylově čistému a instrumentálně bohatému thrash metalu.³³ I zde se skupina prosadila – kupříkladu její píseň Chapadla inkvizice dosáhla velké popularity u metalových posluchačů v rámci hitparády Metal Top Ten vysílané v pořadu Posloucháte Větrník. V následujícím roce 1991 Skramasax vydal svoji první a jedinou desku Dark Powers s osmi trash/speed metalovými písněmi. Album bylo hudebníky odborníky hodnoceno vesměs pozitivně – oceňovány byly mimo jiné „instrumentální výkony, zpěv, texty a celkový drsný zvuk“.³⁴ Nedlouho po vydání debutového alba se významný olomoucký soubor, který pravidelně vystupoval s největšími domácími hvězdami metalového žánru, například skupinou Arakain, rozpadl.

Vedle Skramasaxu se na olomoucké, respektive moravské metalové scéně prosadily i další kapely, například Taranis, M. O. R. Death nebo Stylet. Výraznějších úspěchů

---

28 Oficiální verze viz Ozvěny ze soudních síní, *Stráž lidu*, 21. 11. 1989.

29 Biografie skupiny a hudební ukázky viz Alexej Panzerfaust, in: *Bandzone.cz* [online], [cit. 1. 3. 2012], dostupné z: <http://bandzone.cz/alexejpanzerfaust?at=info>

30 Skramasax, in: *Metal-line* [online], [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: <http://www.metalmitas.estranky.cz/clanky/skramasax/profil-skramasax.html>

31 Tamtéž.

32 Tamtéž.

33 Tamtéž.

34 Skramasax: Dark Powers (1991), in: *Metal-line* [online], [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: http://www.metalmitas.estranky.cz/clanky/minirecenze/skramasax-dark-powers-1991_.html

dosáhl zvláště třetí uvedený soubor, jehož prvopočátky spadají rovněž do poloviny osmdesátých let, kdy zahájili spolupráci kytaristé Pavel Andree, Marek Němec a baskytarista Radek Hošek. Skupina původně vycházející z repertoáru světových vzorů Iron Maiden či Accept však začala veřejně vystupovat až kolem roku 1989. Počátkem devadesátých let se instrumentálně výborně vybavený Stylet zaměřil na trash metal, aby se později po personálních proměnách přiklonil k death metalu a groove metalu.³⁵

Polistopadová éra přinesla masivní rozvoj rockové a alternativní hudby také na olomoucké scéně, v jejímž rámci se od počátku devadesátých let mísí nejnovější proudy angloamerické, případně německé populární hudby s revivalistickými tendencemi a návraty ke klasickému rocku, respektive blues rocku, hard rocku či art rocku let šedesátých a sedmdesátých.

Revivalovou skupinou, jež si v Olomouci v devadesátých letech vybudovala rozsáhlé posluchačské zázemí, je Ponorka Band. Počátky souboru spadající do roku 1993 jsou spojeny s hospodou U Muzea. V pozdějších letech se domovskou scénou skupiny stal Blues Bar Garch, kde Ponorka Band vystřídala formaci Honzíkova cesta. Repertoár skupiny, vystupující v druhé polovině devadesátých let ve složení Jindřich Bayer (zpěv, kytara), Jiří Bareš (zpěv), Emanuel Novotný (kytara), Luděk Záruba (baskytara), Karel Páral (flétna), Bronislav Bičan (bicí) tvořily z velké části převzaté skladby v bluesrockovém stylu; posluchači však mohli vedle písní B. B. Kinga nebo Ten Years After vyslechnout v podání skupiny i skladby Red Hot Chilli Peppers nebo původní zhudebnění básně Vladimíra Holana Ptala se tě.³⁶ Znamou olomouckou skupinou hlásící se k blues byla v devadesátých letech také Blues Party, na niž v roce 2000 navázala formace Shaker B, později Shaker C.

Z mladých skupin, jež se v této době olomouckému publiku pravidelně představovaly na Hanáckém festivalu regionálního rocku v U-klubu, studentských majálesech a jiných akcích a které stylově příslušely k mnoha různým hudebním proudům, mimo jiné klasickému rocku a hard rocku šedesátých a sedmdesátých let, funku, grunge apod., lze jmenovat Burroughs Band, Bowmanův váček, Background, Hluboká orba nebo Mladí a klidní. Do kategorie alternativa či underground spadají formace Svatá trojice, Havárna nebo Ostnatej drát; z dalších souborů spojených s prostředím hospody U Muzea na olomoucké scéně devadesátých let působí Elektrická svině, Hynkovy zámky, Špinavé spodní prádlo či Tráviny jas.

Bohatá alternativní kultura vyrostla také z punkového podhoubí konce osmdesátých let a okruhu lidí kolem bratří Ježkových a Petra Kosatika. Ti se zasloužili o rozvoj místní punk/HC a později zejména taneční a elektronické klubové scény, jež na mapě tuzemské

---

35 Korál, Petr a Špulák, Jaroslav: *Ohlasy písní těžkých: encyklopedie českých a slovenských hardrockových a heavymetalových skupin*, Praha, 1993, s. 241; Tichý, Jaromír: Kovová Haná: Stylet, *Stráž lidu*, 21. 3. 1994.

36 Kotrla, Marek: Ponorka Band hraje letos už pět let, in: *Virtual Music* [online], [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: <http://x.olomouc.com/virtualmusic.php3?typ=ka&id=95>

populární hudby devadesátých let dosáhla značného významu.³⁷ Její počátky lze spatřit ve zřízení klubu Sklep v Křižkovské ulici, který v roce 1991 nahradila Nausea sídlící v bývalém protiatomovém krytu na náměstí Republiky. Klub se z počátku zaměřoval na koncerty domácích i zahraničních hardcorových skupin; k nejvýznamnějším zahraničním hostům, kteří se do Olomouce sjížděli z celé Evropy a Spojených států, patřili newyorskští Agnostic Front.³⁸ Po čase začali do Nausey zajíždět také zástupci taneční elektronické scény, čímž se v hlavním městě Hané založila tradice techno a acid house party se všemi jejími atributy. V propagaci taneční kultury pokračoval zvláště Snake club, který pod vedením bratrů Ježkových vznikl v roce 1994 z bývalého S-klubu a jehož program inspiroval organizátory tanečních akcí na celé Moravě.³⁹ Stejný tým lidí založil v roce 1996 na místě bývalé Nausey klub Depo No.8 se stylově diferencovaným programem zaměřeným na techno, house a jungle. Z téhož prostoru později vznikl výhradně na techno hudbu orientovaný klub Depo No. 9, kde se během několika let vystřídali nejznámější českoslovenští DJs; k residentním patřili Kaisersoze, Rawent, Hyde nebo Cordy.

Na tradici olomouckého metalu druhé poloviny osmdesátých let počátkem následující dekády navázali zvláště Calibos, jejichž zakládajícím členem byl bývalý frontman Skramasaxu M. Spilka. Kapela založená v roce 1989 původně vycházela z trash metalu a později se více otevřela novým impulsům i v podobě rockového mainstreamu. Velkých úspěchů dosáhli Calibos v letech 1992–1993 s eponymním debutovým albem a celorepublikově medializovaným videoklipem Terasy. Široká popularita souboru trvá až do dnešních dnů, což potvrzují mimo jiné i ankety popularity typu Českého slavíka.⁴⁰

Modernější tvář metalové hudby na olomoucké scéně od roku 1996 zastupují Hazydecay. Soubor na vysoké instrumentální úrovni, jehož sestavu v současnosti tvoří Adam B. Sychrow (zpěv), Lee Navarro (kytara), Raida Dilaibola (kytara), Deeace (baskytara) a Lucky Vilmot (bicí), vydal během své dosavadní existence tři řadové desky. Pozornost české kritiky zaujalo již první album Jewelz Of Concrete (2004), jehož titulní píseň se ve své kategorii stala hitem na domácích sociálních sítích. Hazydecay integrují prvky groove metalu, nu metalu a rap metalu, přičemž se nebrání stylově žánrovým crossoverům a experimentům; skupina například vystoupila v olomouckém Jazz Tibet Clubu v akustickém obsazení s perkusemi, klavírem, trubkou a saxofonem.⁴¹

37 Viz rozhovor Aleš Ježek: brutálně jsem rebeloval, in: *Techno.cz* [online], 14. 3. 2005, [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: <http://www.techno.cz/rozhovor/9474/ales-jezek-brutalne-jsem-rebeloval>

38 Viz rozhovor Jarda „jsem Jája“ Ježek: čtvrtky jsou naše, in: *Techno.cz* [online], 1. 3. 2006, [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: <http://www.techno.cz/rozhovor/16178/jarda-quotjsmejajaquot-jezek-quotctvrtky-jsou-nase.quot>

39 Atom bar – znáte historii místa?, in: *Drumup.cz* [online], 7. 11. 2011, [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: <http://www.drumup.cz/clanky/122-atom-bar-znate-historii-mista>

40 Calibos historie, in: *HudebníSkupiny.cz* [online], [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: <http://o-skupine.hudebniskupiny.cz/calibos>

41 Webové stránky skupiny Hazydecay, *Hazydecay.cz* [online], © 2011 Hazydecay [cit. 15. 2. 2012], dostupné z: <http://www.hazydecay.cz/>

Silné bluesové a bluesrockové revivalistické tendence na olomoucké scéně přetrvávají i s nástupem nového tisíciletí. K místním úspěšným kapelám složeným převážně ze starších zkušených muzikantů v tomto směru patří Bluesberg, Blues Power, Blues Angels nebo Dixie Worms. Stále větší oblibě se u mladého publika v této době těší rockové fúze s funkem a soulem; na zmíněném poli se od roku 2001 prosazuje mladá formace Loco Poco se zpěvákem a baskytaristou Lukášem Marečkem. Velkým úspěchem Loco Poco bylo vítězství na největší moravské soutěži amatérských kapel Boom Cup 2004, které jí zajistilo účast na prestižním festivalu Colours of Ostrava. Další místní kapelou funkového zaměření je například Lilly´s Limits působící od roku 2003. Rytmus reggae do olomouckého rocku vnesli umělecky vyzrálí Homebwoyrista, které v roce 2008 založil multiinstrumentalista Martin Svoboda. Mainstreamový písničkový rock na olomoucké scéně od roku 2002 zastupuje skupina Černý Rybíz v obsazení Petr Emanovský (zpěv, kytara), Ondřej Vičar (zpěv, kytara), Martin Steinmetz (baskytara) a Jindřich Jakubal (bicí). Během své existence skupina vydala dvě studiová alba *Až se dneska večer setmí* (2003) a *Světlé stíny* (2006).⁴²

Ačkoliv bývá olomoucká populárně hudební scéna nejčastěji vzpomínána v souvislosti s okruhem folku, country a trampské písně, do historie se nesmazatelně zapsala rovněž díky úspěchům na poli rockových a alternativních žánrů. Zásadní skupinou byli v tomto smyslu Bluesmeni, kteří již našli bezpečné místo v rámci pomyslného zlatého fondu české pop music. Inspirativní, zajímavá a umělecky přínosná byla bezpochyby také místní předrevoluční undergroundová a alternativní scéna, jejíž plné zhodnocení je však stále předmětem budoucího výzkumu. Úkolem budoucnosti bude také plně docenit kupříkladu aktivity bratří Ježkových spojených s rozvojem olomoucké, potažmo moravské hardcorové a elektronické alternativní kultury devadesátých let nebo nové progresivní směry místního metalu této doby.

An Outline of the development of rock and alternative genres in Olomouc 1960–2010

Summary

Although popular music in Olomouc is most often remembered in connection with folk, country and tramp songs, it also entered history with its achievements in rock and in alternative genres. A major group in this sense are the Bluesmen, who with their original sense of rhythm and blues won recognition on the Czechoslovak rock scene in the second half of the 1960s. During the so-called normalization period, clubs such as S-Club or music festivals such as Vlnobytí [Surf] came to be widely recognized in the field of Czechoslovak rock. An important Czech group in the unofficial culture was Elek-

---

42 Webové stránky skupiny Černý rybíz, *Černý rybíz* [online], [cit. 4. 4. 2012], dostupné z: <http://www.cernyrybiz.cz/>

trická svině [Electric Swine]. Beside the metal genres active at the turn of the 1980s and 1990s, Olomouc saw the development of heavy punk, which later grew into the culture of electronic dancing music of nationwide importance.

Ein Abriss der Entwicklung der Olmützer Rock- und alternativen Musik-Szene zwischen 1960–2010

Zusammenfassung

Auch wenn man die Olmützer Pop-Musik-Szene am häufigsten im Zusammenhang mit den Musikbereichen der Folk-, Country- und Tramlieder zu erwähnen pflegt, machte sie sich in der Geschichte auch unvergesslich aufgrund der Erfolge auf dem Gebiet der Rock- und Alternativ-Genres bekannt. Den Rang einer Gruppe von grundlegender Bedeutung erreichten in diesem Sinne Bluesmen, die sich in der zweiten Hälfte der sechziger Jahre des vergangenen Jahrhunderts mit ihren originellen Rhythm-and-Blues-Interpretationen mit Erfolg in der tschechoslowakischen Rock-Szene etablierten. In der Zeit der sogenannten Normalisierung entwickelte sich in bedeutendem Maße dank der Einrichtungen von Klubs der alternative Rock in Olmütz, wie zum Beispiel der S-Klub oder Musicschau vom Typ Vlnobyti [Seegang]. Eine wichtige einheimische Gruppe, die im Bereich der sogenannten nicht offiziellen Kultur etabliert wurde, war die Gruppe Elektrická svině [Elektrische Sau]. Neben den Metall-Musik-Genres zur Zeit der Wende der achtziger und neunziger Jahre entstand in Olmütz auch eine eindrucksvolle Punk-Szene, aus der sich dann später eine Kultur der elektronischen Tanzmusik mit Ausstrahlung über das ganze Land entwickelte.

Keywords

Olomouc; popular music; history; rock; metal; alternative scene; Bluesmen; Elektrická svině [Electric Swine].

Schlüsselwörter

Olmütz, Popmusik; Geschichte; Rock; Metall; alternative Szene; Bluesmen; Elektrická
svině [Elektrische Sau].